

Austeritatearen arriskuak

Apirilaren 2an bete ziren hamar urte azken krisialdia hasi zela, herrialde aurreratuenak “motelaldi ekonomikoan” murgiltzen hasi zirenean. Gerora, finantza erakunde piloak joan zen hankaz gora eta zenbatetsi da herrialde aberatsek beraien BPGren %50 inguru mobilizatu zituztela ekonomia berpizte aldera. Izan ere, dirutza horiek erabili dira bankuak erreskatatzeko; mailegu bereziak eman zaizkie bankuei dirua izan dezaten maileguak eskaintzeko; eta hori gutxi balitz aktibo kutsakorrak erosteko, eta horretarako banku berriak sortu dituzte. Hots, dirua politikarako erabili zen motelaldiaren lehenengo urteetan, ortodoxia ekonomikoak eskatu bezala, politika fiskal oro saihestu eta.

Guztiori aplikatu zen, baina sistema ekonomikoa hazkundean oinarrituta baldin badago, sistema kapitalista dagoen bezala, eta hazkunde hori oso apala baldin bada, politika ekonomiko horrek porrot egin duela esan daiteke. Eta hori gertatu zen 2008tik 2010era-ko tartean. Izan ere, uste zen finantza egonkortasunera heltzen bazen, globalizazio ekonomikoa bermatuko zela: merkatu libre eta inbertsiotarako askatasuna, hori baita neoliberalismoaren aitak, Milton Friedman Chicagoko irakasleak ziurtatzen diguna. Alta, herrialde garatuetak BPG %1,5 ingurukoa izan da, Txinakoa asko apaldu da, eta Errusiak eta Brasilek ez dute egoera hobia izan, hazkunde negatiboak izan baitituzte urte askotan.

Gardenki ikusi zenez, neoliberalismoak porrot ikusgarria jasan zuen eta ondorioz ahots bat baino gehiagok zioen kapitalismoak lurra jo zuela: Nicolas Sarkozy berak zioen “kapitalismoa birsortu behar zela” edo kapitalismoaren egin du, Lawrence Summersek aitortu zuen moduan. Ustekabean zenbait ekonomialari keynesiar

Baleren Bakaikoa Azurmendi

EHU-KO IRAKASLEA

Begi-bistakoa da kapitalismoak erakargarritasun oro galdu duela, hazkundeak bakarrik ez baitu ongizaterik ekartzen, ezta lanpostu duinik sortu ere. Beraz, egoera horrek ekarri du planteamendu berriak azaltzea non erantzukizun oro globalizazioari eta merkatu libreari egozten zaizkien, fenomeno horiek txirotasuna areagotu besterik ez baitute egin

bihurtu zen: *Financial Times* egunkari neoliberalerako zutabegile ospetsu batek, Martin Wolfek, “orain denok keynesiar-rrak gara” zioen. Neoliberalismoaren itxurazko porrota. Baina ez, oraindik

bizirik zegoen, bizitza asko baititu.

Begi-bistakoa da kapitalismoak erakargarritasun oro galdu duela, hazkundeak bakarrik ez baitu ongizatea ekartzen, ezta lanpostu duina sortu ere. Beraz, egoera horrek ekarri du planteamendu berriak azaltzea non erantzukizun oro globalizazioari eta merkatu libreari egozten zaizkien, fenomeno horiek txirotasuna areagotu besterik ez baitute egin. Hortik isolamendu politikak indartzea eta etorkinekiko neurriak eskatu beharra aldarrikatzea: Donald Trump AEBetan, edo Marine Le Pen, Geert Wilders eta beste hainbate Europar Batasunean.

Abagune sozio-ekonomiko honetan politika ekonomikoak bi bide har zitzakeen: gizarte gastuen bidez gizarte hobea batera jotzea, II. Mundu Gerrate ostean gauzatu zen bezala edo eskuinagora biratzea, nazionalismoa indartuz. Eta azken bide honi heldu diote mendebaleko agintari nagusiek, sozialdemokratak barne.

Abiatu den politikak ondorio larriak ditu Marck Blyth ekonomialari eskoziarrak frogatu digun bezala, *Austeridad: Historia de una Idea Peligrosa*-n. Izan ere, austeritate politika aplikatu den aldiro, I. Mundu Gerran Alemaniari aplikatu zitzaionean bezala, ondorioz faxismo-nazismoa sustatu zen; gaur egun Europan, Grezian hasita, ondorio berera iristen ari gara, baita Polonia edo Hungarian ere, ahaztu gabe Alemaniaren sortzen ari den Alternatiba, edo zer esanik Espainiako egoera tamalgarria.

Kontuz, beraz, austeritate politika iraunkorrak ekar lezakeenarekin. Esaten diguten oparotasuna sortu ordez, txirotasuna, langabezia, marjinazioa eta alde ekonomikoak areagotzea besterik ez du ekarri orain arteko austeritateak. Eta era berean, faxismoari ateak irekitzen ari zaizkio. ■